

ДІЛО

Виходить щодня рано крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 18, II. пов.
Конто почт. шл. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 261
Рукописи редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . 3.00 К.
чвертьрічно . . . 10 —
піврічно . . . 20 —
щорічно . . . 40 —
у Львові (без доставки):
місячно . . . 3 — К.
чвертьрічно . . . 9 —
піврічно . . . 18 —
щорічно . . . 36 —
в Німеччині:
піврічно . . . 20 — М.
щорічно . . . 40 —
За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:
Строчка петитова, двохвиштова 40, в надсмілі 60, в олівейстах 80 с, в редакційній часті 1 К. Повідомлення про шлюб і заручини 1.50.
Некрологів строчка 1 К.
Сталогоголошення за окремою умовою
Один примірник коштує у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“

Начальний редактор: д-р Василь Пенева

В Карпатах і над Серетом. Битва у Фляндрії.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 9. серпня.

Група військ генерала маршала Фоз. Макензена. Проби Румунів відплатити сильними наступами успіхи досягнені Німцями, на пініч від Фокшані швидко не вдали ся. Противник втратив до вчорашнього вечера в браннях 50 офіцерів і 3.300 жовнів, а крім того 17 гармат і звиш 50 скорострільів та металева мін.

Фронт ген. полк архикн. Йосифа: В області армії генерала полк бар. Рора, що бореть ся на східній угорській границі, прийшло вчора майже на всіх відтинках до бою, які вдали ся успішно. В тих боях зробили ми здобутки. Заняті наступу противника кровово відкинено. В південній Буковині по кількадесят завзятих змаганнях наша кавалерія виділа Росіянам коло Вами два становища положені одно за одним на сугорбах. Вони поспуваєть ся вперед на Гурагумору. Далше на пініч не було в положеню зміни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.
Не стало ся нічого нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 9 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Карпатах Лісних і в граничних горах Молдавії виявили ся успішні дія для нас в бойові діляни. В кількох місцях ми посунули лівою нашою вперед і відверли сильні протинаступу на воюю.

В групі Макензена положене корисно розвинуло ся. Росіяни і Румуни повели в масові наступак великі сили в огонь, аби відобрати нашим військам здобутки в терені, зроблені на пініч від Фокшані і вчора значно ще розширені. Всі наступи відкинено. Противники потерпіли кривані втрати. Число полонених зросло на 50 офіцерів і 3.300 мужик, добича на 17 гармат і звиш 50 скорострільів.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії артил. боротьба зросла вчором тай остала ся протягом ночи сильною, а в кількох відтинках, особливо на побережу і від Вихште до Гельбека дішла до найбільшої ожесточености Піхота не наступала. В Артезіі огонь по обох сторонах Лян зріс. Масивні авіди ворога остали ся там без успіху.

Безнадійність мирових вусиль.

БЕРН (Т.б) Париська преса доносить, що більзон через сенатора Лівіса заявив, що тепер усі мирові зусилля безглузді та що він буде перший, котрий зробить потрібні кроки, коли тільки можна буде замігити позначки тривкого мира.

Два мільони Американців.
ВАШІНГТОН (Т.б). Урядово оголошують, що армія 3-динених Держав має чилити 2 мільони жовнів.

Сплата селянських довгів.

Львів, 9 серпня 1917.

Найближе число „Свободи“ принесе ось яку статю д-ра В. Безпалька на пекучу для насшого селянства тему:

Прийшла війна з спустошеннями цілих сіл, з нещастем та горем. Але рівночасно та сама війна стала причиною величезної дорожничі всего, що було предметом купна — продажі, а в першій мірі споживних артикулів, отже того, що витворює і має на продаж наш селянин та міщанин. Коли до того поувільнено більшої часті Галичини підняли урядоване на ново австрійські власти, — почали вони виплачувати нашому населеню і військовій причинці. В слід за сим знайшли ся наші селяни і міщани в посіданю значнійшої готівки. Не рідко уживано сеї готівки на річи непожиточні, а навіть злишні. Се було на шесте лиш з карток. З часом завдяки діяльно-ти, розпочатій зі сторони нашої преси і інтелігенції, орудувано грошем приборало здоровий напрям. Почато в першій мірі сплачувати довги так табулярні, як і висклеві. Се діяло ся однак в тих лиш случаях, коли віритель звизав довжника до сплати довгу, або в найліпшій разі, коли вправді такого напимнення не було, але віритель можна було легко відшукати. Звичайно було воно инакше. Знаємо, що найбільша часть Жидів, а вони найчастійше були вірителями, — вивтікали перед ворожою іл вазією, а всі кредитові стоварищеня позамикано. По повороті наших військ і властей лиш мала частина Жидів вернула до своїх осель; вони воліли лишити ся в західних австрійських краях і там при доставах робити значнітні інтереси. До повороту наших воєнну область годі було дігати ся навіть при добрій волі. Рівнож з тих самих причин не відкрито на ново по наших містах і містечках тих дрібних жидівських кас, яких тамна тьменна на нашій землі. І коли у нашого селянина чи міщанина знайшла ся готівка, якою міг би сплатити всі свої довги, так ілн, не мо учи відняти всіх своїх вірительів, ограничав ся до заспокоєня лиш тих, котрі були на місци, або ніс гроші до тих кас, які були відчинені. Через те велика частина всіх довгів нашого селянства і міщанства отала і на далше несплаченою. З того виходять значні втрати для довжників, бо проценти від несплачених довгів враз з відсотками проволочки ростуть далше. А знаємо, які то високі проценти му сіло наше населене платити перед війною, — по 10—20% від ста. Втрати ті не дадуть ся вирівнати і тоді, коли хтось вкладає зайвий капітал у воєнні позички. бо ті послідні дають лиш 5—6%, так, що довжникови, котрий замість платити довги, підписує позички воєнні, приходиться на тім інтересі стратити до 6% від ста.

Щоби охоронити ся від подібних некорисних наслідків, та могли позбути ся довгу і обовязку далшого плаченя лихварських процентів, слід поступити так: Коли хто хоче сплатити свій довг, а віритель відшукати не може, чи даятого, що він виїхав, і теперішне місце його побуту не знане, чи тому, що певна каса не провадить своїх чинностей — повинен весь довжний капітал враз з докладно обчисленими відсотками вложити до судового депозиту. З днем зложеня перестають рости від довжного капіталу далші відсотки.

На тім однак не конеш. По найбільшій часті довги є заінтабульовані або так, що вже скрипт довжний чи запис кавшійний був заінтабульований, або так, що через проволочку в плаченю довгу ціла претенсія була заскаржена до суду і описля в дорогі ексекції враз в процентах і коштами заінтабульована. В обох случаях довжникови буде залежати на тім, щоби довг вичеркнено з ґрунтових книг. Само зложене однак до судового депозиту такого значеня не має. Тут треба процесу. Прийдець ся постаратись о судово установлене куратора для несприятного вірителя або замкненої каси, а описля дорогою процесу з тим куратором вивднати

право до вичеркненя з ґрунтових книг заінтабульованого довгу. Належить означити, що процес той є легкий і певний до виграня і не наражує довжника на жадні страти, бо всі кошти, які він понесе в процесі, стагне собі в дорогі ексекції з квоти, яку сам вложив до судового депозиту. Вигранє однак процесу залежить в тім випадку в високій мірі від доброго і незлежи того уложеня і написаня позову. А позов той є досить трудний і не напише його ні наш селянин, ні навіть покутний писар. З такою справою повинно ся піти все до адвоката, розуміється, нашого чоловіка; а адвокат зі своєї сторони дуже радо під'їметь ся такої справі, бо, як я вже сказав, справа є певна і ясна, та не наражує клієнта на страти. Потім, як одержить ся вдоволюючий судовий присуд, належить по його правосудности внести до ексекційного суду поданє, щоби він вичеркнув оспорений довг з ґрунтових книг. Через таке постанованє очиститься знякно табуля наших людей і наші міщани і селяни позбудуть ся того незримного почуваня, що над їх ґрунтом чи хатою висить ще, мов яка змора, лихварський довг. Ще одно: належить раз на все вибити собі з голови, що через війну, евентуальне виступанє при мирних переговорах певних територій чужим державам, через смерть вірителя, через се, що каса якась замкнена, — що через те все не треба боятись платити довгів по війні. Такий байці не належить ніколи вірити!

Никонеш ще кілька уваг, яких належить придержувати ся при сплаті довгів. Коли хто хоче сплатити довг вексельний, нехай не платить так довго, доки віритель не видасть йому векся, навіть хоч би той віритель зепевняв, що за кілька днів вексель зверне. Не хоче віритель видати векся, то належить гроші для вірителя вложити до судового депозиту. Таке неосторожне плаченє без рівночасного відбору векся провадить дуже часто до того, що бідний довжник мусить той сам довг платити другий раз. Коли хто має платити довг зі скрипту довжного, то і в тім случаю повинен жадати видачі скрипту і посідченя, що довг зі скрипту сплачено. Належить при тім платити довг до рук того, у кого позичило ся гроші, на чие імя виставлений скрипт, згадаю кого в скрипті вказано, як уповажененого до відбору залпати. Не належить тому догу, затягненого у чоловіка, платити до рук його жінки, бо то провадити може до непотрібних процесів і подвійного плаченя довгу.

Послідні вісти про воєнне положенє.

Відень, 9. серпня 1917.

З воєнної пресової кватири доносять: На фронті в Тироли і над Сочею діяльність артилерії була знов більше оживлена. Коло Альбсрейо (?) кричали Італійці: Італійська офензива вже зачала ся. В наших руках є уже 11.500 бранців. Італійці додавали до того, що австро угор. війська повинні піддати ся. Та італійська покуса до зломаня вірности кидает яркрає світло на духа Італійських жовнів, які очевидно вже в таких вісках бачуть причину підносити руки в гору.

В Ромуні пішли наші успіхи далше, мнмо сильних протинаступів. По обох боках провалу Ойтш завдяки хоробрости австро угорських військ здобули ми кілька важних сугорбів. Проби Румунів видерти їх нам знов були даремні. Також на пініч від провалу Тельтеш посунули ми наші лінії. Далше на пініч зближаємо ся до Гурагумори. Незвичайно сильний є російський опір коло міста Серету.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: На східнім фронті від Риги аж до Збруча день 6. серпня перейшов без важнійших подій, поминувши військ здобули ми кілька важних сугорбів. Над переходове змінене воєня коло Сморгоня. Над Збручем, особливо коло Гуртчина і при вході ріки до Дністра та коло Тернополя віджила мі-

Майбутнє уступлене кардинала Гаспарі

ЛЮГАНО (Тко) „Cott'ere della Sera" доносить у формі поголоски про недалеке уступленє кардинала секретаря стану о. Гаспарі. В жаним разі як наслідки його вичисляють бубшого нунца кард. Скапіеллі та дотеперішного заступника секретаря стану мси. Тодескіні.

ПРОСИМО при вмін адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведенє зміни
  - 2) подати побіч нової і стару адресу.
- Адміністрація „ДІА".

НОВИНКИ.

Львів, 9 серпня 1917.

— Поворот пос. Окунівського з Росії. Після занятя Городенки австро-угорськими і німецькими військами пос. Окунівський, який перебував там від ту пору, прийав до Відня. Про свій побут в Росії оповідав пос. Окунівський ось що: Коли Росіяни заняли Городенку, я оставив через якийсь час в спокою на місці. Що йно кілька тижнів пізніше, коли я станув в обороні одного з горіжів, якого жовіри били кольбами, мене поставлено під політичний довір, а опісля як зложника вивезено до Заліщик, відти до Чорткова. Тут мене на інтервенцію одного із знайомих офіцірів увільнено під тою умовою, що я виїду до Львова, чому я повинувався. Та зі Львова неможливо було мені дістатися до Відня і тому я виїхав до Києва, відки сподівав ся скорше вернути домів. Однак замість дозволу на виїзд за границю я одержав приказ виїхати у волжську область. Завдяки зичливости моїх приятелів мені удалось заховати ся в Києві. Щоби заробити на удержанє своє і родини я працював спершу як книговодчик, побираючи місячно 85 рублів платні а опісля, скінчивши молочарський курс, став працювати в робітні масла за 150 рублів місячно. Після революції в Києві місто стало українізувати ся з кожним днем що раз більше. Спершу на українських вічах важко приходило ся бесідати кам говорити по українськи, опісля вже і в трамвах прислуга стала говорити виключно по українськи. На Україні повстали два напрями: один репрезентований проф. Грушевським, який завадляє ся за федерацією і алукою України в Росію, другий з Антоновичем на чолі, який є за автономією України. Після вибуху революції я вкористував ся першою нагодою, щоби вернути до Городенки, що мені повело ся. Тут урадував повітовий комісар Українець; в уряді

і в школі панувала українська мова. Підчас роєйського відвороту я схоронив ся до церкви; коли вернув до своєї хати не застав там нічого крім татної обстанови. Маю тільки те, що на собі; та тішу ся, що вкінці я між своїми друзями і адоров.

— Українці в Товмачі підчас Інвазі. Інформатор „Kurjer-a lwowski" оповідає про відносини в Товмачі підчас побуту там Росіян між иншим ось що: З огляду на те, що цивільну управу краю обия Українець Доршенко, то по повітах установлено комісарів Українців. В Товмачі був комісарем Корчинський. За його, здасть ся радою Україні і повіту з'їхали ся і вибрали нову повітову Раду; маршалком вибрано одного пароха Українця з повіту. Давнійша повітова Рада з маршалком кс. Табачковським внесла проти того протест. Такий сам протест внесено проти наміру Українців уладити в будинку Ради повітової українську ахоронку. По громадах відбували ся нові вибори громадських рад і вїтїв, при яких переважно вибрано ті самі особи.

— Віднога господарських організацій в відбитих повітах. До всіх інтелігентів і свідомих міщан та селян в відбитих повітах Війна принесла багато нових форм життя і наложила нові обовязки на населенє та дела йому нові права, про які перед війною ніхто не знав, а навіть не перечував. Средин Галичини мага вже час навчити ся того всего. Ново відбиті повіти не мали нагоди довідати ся про права і обовязки цивільного населеня в часі війни. Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові, ул. Зіморевича ч 20, бажає прийти населеню з помічю в ново відбитих повітах в тім напрямі, щоби уділити йому потрібних Інформацій про воєні господарські закони і воєні господарські організації. Щоби мати спис одиниць, що займали ся перед війною господарськими справами, а котрим можливи вистлати потрібні інформації, просить Товариство „Сільський Господар" всіх інтелігентів, міщан і селян подати йому спис членів Рад філіяльних „Сільського Господаря" і Кружків, що є на місці, і спис всіх інтелігентів, свідомих міщан і селян в повіті. Такий спис повинен обимати всі одиниці, що можуть займатися господарськими справами. Особенно спис голов і членів філіяльних Рад і Кружків є конечно потрібні. Просимо надіслати нам всіми можливиими способами в домости про згадані одиниці, де вони є. Найкрасше виделювати відюручника флії до Львова і тут дати потрібні інформації про одиниці в повіті, що займають ся відбудовою господарського життя, та засягнути інформації про се, як вести справи відбудови в повіті. — Красєе Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові, ул. Зіморевича ч 20. І. пов.

— Двомаркові монети мають бути на основі розпоряка німецького правительства стягнені з обороту. Від 7. січня 1918 р. вони не будуть приймані більше. Від того часу ніхто, з вїтмом кам, уповажнених до стягненя згаданих монет, не буде обовязаний приймати двомаркові монети.

— Технічні сили для відбудови краю. Просимо всіх інжинірів, архітектів і будівничих, котрі служать при війську, подати нам сейчас ім'я і назвище, рік і місце уродження, принадлежності і замешканє, повний титул і характер свого званя і цивільного занятя, дату асентерованя, від діл, при яким служать, війскову шаржу, війскову класифікацію і точну свою адресу. Так само звольте подати нам свої адреси інжиніри і будівничі не війскові, що бажають знайти занятє при відбудові краю. — Красєе товариство господарське „Сільський Господар" у Львові, вул. Зіморевича ч. 20. І. пов.

— Жинва в зайнятій Ромуні. „Lokal Anzeiger" доносить: В зайнятій осередними державами Ромуні відбуваєть ся молотьба, пшеницю вибрано без ніяких перешкод. Збірка є що найменше мірна. Кукурудва дасть добрі висліди. Найкрасші, місцями рекордові жинва є в наддунайським низу. Виниці заповідють гарні вина. О вочі знищені дуже овадами.

— Горкі в гідезрїю. З російських дневників появила ся в останніх часах чутка, що один з найвизначнійших російських письменників, який до недавня проживав за границею, є вмішаний в ріжні протидержавні інтриги. Виразне обжалованє підніє в тій справі відомий революціонер Бурцев, який написав про те в „Биржевих Відомостях". Горкі через довгий час не відповідав на обжалованє Бурцева, що йно минулого тижня помітив в своїм органі „Новая Жизнь" кілька слів протесту. На те Бурцев знов на шпальтах „Биржевих Відомостей" відказав, що тільки повага хені і важкий біль, яким аломана тепер ціла суспільність російська здержують його від оголошеня всіх доказів, які обтяжують Горького. На однім з міністерських засідань обговорювано справу Горького і рішено його арештувати, чого однак не вико-

нано в наслідок заходів робітницько жовірської ради.

— Під Польшу. З Люблина доносять до польської преси, що небагом буде переданє польським властям Польського Королівства шкільництво занятих українських областей Холмищини. В тій справі відбудуть ся конференції у Варшаві, на яку з Люблина відіажають польські відпоручники гр. Тарновський і голова „Macierz i Szkoła" Карський.

— Ц. і н. Відділ ременвалесцентів ч. 41 у Львові при вул. Замарстинівській ч 7 потребує для свого ортопедичного закладу 5 фазово вишколених жіночих помічних сил, в то: 1 учительку руханки, 2 масажистки і 2 доглядачки хорих. Близких поясненє удляє шеф-лікар д-р Тянячківчич. — 2-2

Нові книжки і виданя.

Всесвітня бібліотека ч. 4-6. Александр Пушкін: Драматичні твори, в перекладі, з передмовою і поясненями дра І. Франка. Львів, 1917. Ст. 246+37+2. Ціна 3 К. В сім випуску того жесенного видавництва є житєпис Пушкіна і сім його творів: 1) Борис Годунов (з оцінкою), 2) Фрагмент з „Фауста", 3) Скупий рицар, 4) Моцарт і Салєсі, 5) Каміний гість, 6) Бенкет в часі чуми, 7) Русалка. — Переклади сі належать до останних праць покойного Франка. Се виданє Пушкіна інтересне головно для студюваня останніх днів великого укр. вїтани і того, як його ум зважало ся до останка з поступаючою хоробою. — О. Н. Вид. Тов. „Вернигора". Київ, 1917. Видавництвавого дуже рухливого товариства, що печатають ся в 100 000 прим., наспіли вчера до Львова, в малій скількості, згадаємо тут покищо отсі: 1) М. Грушевський: Звідки пішло українство і до чого воно йде? Ціна 15 коп. 2) Той сам: Вільна Україна (статі з марта і цвітня 1917). Вид. третє Ц. 25 к. 3) Історія українського народу (зномінна). 4) Сучасна війна в поезії австро угор. України і. 5) О. Маковей: Подорож до Києва. 6) В. Павловський: Гетьман П. Дорошенко. 7) Катехізм Українця.

Воєнна читанка. — Ч. 7. Б. З. Житє українського народу, маленька географія України, II частина з 13 ображками. І. Випуск. — Українське будівництво: хата, село, містечко, приватні й громадські будови, церква, український стиль і орнамент. Ціна 40 сот. Віден, 1917. Видавництво укр. учительства у Гмінді.

Ч. н. с. ч. н.	10.500	на фонд укр. журн. налі стій ім. Яросл. Вєсоловського	„ДНІСТЕР"	у Львові.
	4.000	- на пам'ятки бл. п. Яросл. Вєсоловському	„Зем. Гіп. Банк"	

Сядом українських номадів.

Гутірна з дороги.
Weltra, 29 липня.

(Конець.)
Іду тепер дорогою поза старим трухлим муром міста, у низу високої смереки, звір темний, пахучий зілем, розхолітаний шумливою водою, що відбиває небо, сама як ларі лазулї темна і глибока в тоні. Придорожні липи сплюють цвіт, згадують ся знечевя музичні стихи Тетмаєра а потім — потім серце стає гостро непокоїти ся. Се тоска. Деж ти мій краю рідний? О якж далеч!
Хтось сніває осторонь, у низу, лунає ритмічно об моє ухо, часом прогложує її на секунди, хвилі бурливий клекіт ріки. Клада знага руку на рамени віаника: чоловіче, стій! Наслухую пильно, серце лопоче...
А в низу шебече щось, наче хор невидних оку жайворонків:

Ой встань, встань, Подоляночко,
Обий личко, як ту скляночку,
Возьми ся в боки, заведи скоки,
Підскочи до рая, візьми дівча з краю...
І знов:
Ой встань, встань Подоляночко...
Зсідаю поквално, біжу за слухом.
Ай ай! таж тут говорд, а там площа, на о-горожі висять суконки, а діти, пів сотки дітїні в одних сорочечках ввели таночок, галідок співають... Добрий день, любі, добрий день! „Гомін зняв ся по дїбрїї..." Запити, відповіди, оклики, пестощі... Ог! Катруся, Івась Набрідний, Марія Мишка, голенька Магда а цілого, ним панциром відож тіла і нерухомою ніжкою, що опираєт ся на веліямі трухлїмї костїл... Ог Василько Чепига і Палунько Літос і Олена

